

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

03 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Ghenadie Plămădeală,
Victor Boico,

cu participarea:

procurorului Sergiu Crijanovschi,
avocatului Ion Cernolev,
condamnatului Perjunca Valerii

a judecat, în ședință publică, cererea de revizuire împotriva sentinței Judecătorei Chișinău din 22 decembrie 2014, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 iunie 2015, decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2015, decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 20 iunie 2016 și decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 05 iulie 2021, declarată de avocatul Ion Cernolev și condamnatul

Perjunca Valerii XXXX.

Termenul de examinare,
instanța de revizuire: 12.10.2022 – 03.11.2022.

Procedura de citare legal îndeplinită.

Procurorul s-a pronunțat pentru admiterea cererii de revizuire.

Avocatul a solicitat admiterea acesteia.

Revizuentul a solicitat admiterea acesteia.

Asupra cererii de revizuire, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 22 decembrie 2014, Perjunca Valerii a fost condamnat în baza art. 42 alin. (2), (4), 206 alin. (3) lit. b) Cod penal la 16 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere pe un termen de 5 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, începând cu 23.01.2014.

2. Instanța de fond a constatat că în perioada lunii iulie 2011, inculpatul Perjunca V., aflându-se în mun. Chișinău, acționând în scopul exploatării sexuale necomerciale și în prostituție a minorilor, l-a instigat pe XXXX să recruteze minori pentru a-i acorda primului servicii sexuale contra plată.

Astfel, Perjunca V., acționând împreună și de comun acord cu XXXX, în perioada de timp indicată, acționând în scopul exploatării sexuale necomerciale și în prostituție a persoanelor de același sex, l-a determinat pe Galițchi A. să-i recruteze pentru exploatare sexuală și în prostituție pe minorii XXXX a.n. XXXX și XXXX, a.n. XXXX.

Ulterior, Galițchi A., fiind instigat de către Perjunca V. la recrutarea copiilor pentru prestarea serviciilor sexuale, acționând ca autor al infracțiunii, abuzând de vârsta minoră a victimelor și de poziția de vulnerabilitate manifestată prin situația precară din punct de vedere al supraviețuirii sociale, care le afectau consimțământul și deținând controlul psihologic asupra copiilor, i-a recrutat pe XXXX și Cîșlari N. și i-a invitat la domiciliul său, situat în mun. Chișinău, str. XXXX, unde i-a transmis lui Perjunca V., pentru ulterioara acordare a serviciilor sexuale acestuia contra plată.

Apoi, Galițchi A., care acționa împreună și de comun acord cu Perjunca V., i-a adăpostit pe copiii Gaponenco D. și Cîșlari N. la domiciliul său, situat în mun. Chișinău, str. XXXX, pentru acordarea de către victime a serviciilor sexuale lui Perjunca V. contra plată și pentru a nu fi descoperiți de terțe persoane care i-ar fi putut divulga.

Ulterior, Perjunca V., ca rezultat al acțiunilor întreprinse de către Galițchi A., cu care acționa de comun acord, acționând în calitate de autor la comiterea infracțiunii, a primit de la acesta copiii Gaponenco D. și Cîșlari N. pe care i-a exploatat sexual, săvârșind cu ei rapoarte homosexuale, achitându-le copiilor pentru serviciile sexuale prestate bani în valoare de 50 lei la fiecare.

Instanța a statuat că, vina inculpatului este pe deplin dovedită, iar acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art. 42 alin. (2), (4), 206 alin. (3) lit. b) Cod penal, ca traficul de copii săvârșit prin instigare la recrutarea unui copil și primirea unui copil, în scopul exploatării sexuale necomerciale în prostituție, acțiuni însoțite de abuz sexual, de profitare de situație de vulnerabilitate a copilului și acțiuni comise în privința la doi copii.

3. Avocatul Ion Cernolev a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, din motiv că nu există faptul infracțiunii.

Apelantul a invocat că sentința se bazează în mod exclusiv ori în principal pe declarațiile părților vătămate depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de fond în absența lor.

3.1. A declarat apel și inculpatul, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

Apelantul a indicat că a fost condamnat doar pe presupuneri.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 iunie 2015, apelurile au fost respinse, ca nefondate.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond a dat o apreciere justă probelor administrate, iar acțiunile inculpatului au fost încadrate corect în baza art. 42 alin. (2), (4), 206 alin. (3) lit. b) Cod penal, ca recrutarea, transferul și adăpostirea unui copil în scopul exploatării sexuale necomerciale și în prostituție, acțiuni însoțite de abuz sexual, de profitare de situație de vulnerabilitate a copilului, săvârșite față de doi copii.

5. Avocatul Ion Cernolev a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanță de apel.

Recurentul a invocat că inculpatul nu a comis infracțiunea incriminată.

5.1. Inculpatul, la fel, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat sau să fie dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel.

Recurentul a indicat că nu-i este probată vinovăția.

6. Prin decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2015, recursurile ordinare au fost declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate.

Instanța de recurs a statuat că hotărârile contestate sunt legale și întemeiate.

7. În virtutea prevederilor art. 466 Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești au devenit irevocabile.

8. La 15 martie 2016, avocatul Ion Cernolev a declarat *primul recurs în anulare*, solicitând casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei hotărâri, prin care condamnatul să fie achitat, din motiv că nu a săvârșit fapta incriminată.

Recurentul a invocat că condamnatul nu a beneficiat de un proces echitabil, or, acțiunile lui nu întrunesc elementele laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 206 Cod penal.

8.1. La 11 martie 2016, a declarat *primul recurs în anulare* și condamnatul, solicitând casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

Recurentul a indicat că nu a săvârșit fapta incriminată.

9. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 20 iunie 2016, recursurile în anulare au fost declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate.

Instanța de recurs a statuat că instanțele corect au reținut încadrarea juridică a acțiunilor condamnatului în baza art. 42 alin. (2), 206 alin. (3) lit. b) Cod penal și vinovăția acestuia, care a fost dovedită prin cumulul de probe, verificate și apreciate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, fiind prezente toate elementele infracțiunii.

Hotărârile judecătorești rămase definitive și irevocabile nu sunt afectate de viciu fundamental și au căpătat putere de lucru judecat (*res judicata pro veritate habetur*), ce produce o cauză de împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

10. La 20 noiembrie 2020, avocatul Ion Cernolev a declarat ***pentru a doua oară recurs în anulare***, solicitând casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care condamnatul să fie achitat.

Recurentul a invocat că hotărârile judecătorești sunt afectate de un viciu fundamental, fapt care poate fi dedus din Scrisoarea de informare a Guvernului Republicii Moldova din 15/09/2020 în cadrul procedurii XXXX V.P. v. Republic of Moldova, potrivit căreia Guvernului i s-a solicitat să prezinte cel târziu la 08.12.2020, o expunere a faptelor și observațiile lor scrise cu privire la admisibilitatea și fondul cauzei.

Ori, condamnatului i-au fost încălcate drepturile garantate de articolul 6&1 și 3 lit. d) din Convenție prin faptul că i-a fost îngrădit dreptul să pună întrebări pretinselor victime și presupusului proxenet Galițchi A.

Prin urmare, instanțele nu au putut aprecia în mod corect și echitabil fiabilitatea mărturiei lui Cîșlari N., deci nu au fost suficiente elementele de contrabalansare pentru a compensa dificultățile cu care s-a confruntat apărarea, ceea ce constituie o încălcare a art. 6 &1, 3 lit. d) CEDO

10.1. La 16 noiembrie 2020, a declarat, ***pentru a doua oară recurs în anulare***, și condamnatul, solicitând casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie de achitat.

Recurentul a indicat că a fost condamnat, neținându-se cont de argumentele care demonstrează adevărul, doar pe declarațiile părții vătămate.

11. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 05 iulie 2021, recursurile în anulare au fost declarate inadmisibile, ca fiind declarate repetat.

Instanța de recurs a statuat că conform art. 452 Cod de procedură penală, condamnatul, precum și în numele lui apărătorul, poate declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac. Potrivit art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Însă, în corespundere cu art. 453 alin. (2) Cod de procedură penală, ***recursul în anulare este inadmisibil dacă*** nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau ***este declarat repetat***. Normele enunțate prescriu, astfel, clar și imperativ, că condamnatul personal sau prin apărător este în drept să declare doar o singură dată recurs în anulare, iar recursurile ulterioare vor fi repetate, adică lipsite de orice suport legal. Acest rezumat coroborează și cu următoarele împrejurări.

Conform art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, doar în cazul în care ***un viciu fundamental*** în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, ***inclusiv*** când Curtea Europeană a Drepturilor Omului ***informează*** Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Potrivit art. 454 alin. (2) Cod de procedură penală, recursul în anulare poate fi declarat în termen de ***6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești sau, în cazul în care cererea a fost comunicată Guvernului Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de la data comunicării ei.***

Ori, soluționarea de către Curtea Supremă de Justiție a recursului în anulare declarat în termen de ***6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești***, atestă realizarea deja de către condamnat a dreptului la respectiva cale extraordinară de atac, deci, recursurile în anulare declarate ulterior, inclusiv cel depus în termen de ***6 luni de la data comunicării*** cererii Guvernului R. Moldova de către CEDO, vor fi repetate și inadmisibile, întru respectarea securității raporturilor juridice și a principiului *non bis in idem*.

Totodată, prescripția „***este declarat repetat***” din art. 453 alin. (2) Cod de procedură penală, nu este declarată neconstituțională, iar reglementări internaționale în aspectul vizat lipsesc, deci, urmează a fi aplicată întocmai.

Prin urmare, dat fiind, că recursurile în anulare de pe rol sunt repetate, cele precedente fiind depuse la 11 martie 2016 și 15 martie 2016, ele urmează a fi declarate inadmisibile (*pct. 8.- 10.1. din decizie*).

12. La 27 septembrie 2022, avocatul Ion Cernolev și condamnatul Perjunca V. au depus o cerere de revizuire, în care solicită casarea hotărârilor adoptate și dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, cât și suspendarea executării hotărârilor atacate, cu eliberarea lui Perjunca V. de sub strajă.

Revizuentul a invocat că la caz există hotărârea CEtDO din 06 septembrie 2022, în cauza V.P. v. Republica Moldova (cerere nr. XXXX), prin care s-a constatat o încălcare a articolului 6 §§ 1 și 3 (d) din Convenție. Consecințele grave ale încălcării CEDO continue să se producă efecte în privința condamnatului, care a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 42 alin.(2), (4), 206 alin. (3) lit. b) Cod penal la 16 ani închisoare în cadrul unui proces judiciar în cadrul căruia lui Perjuncă V. i-a fost îngrădit dreptul să pună întrebări pretinselor victime XXXX și presupusului proxenet XXXX. În timpul procedurilor judiciare anterioare, în fața instanțelor naționale, Perjuncă V. a solicitat ca cei doi minori XXXX și XXXX (care atunci nu mai erau minori) și XXXX să fie audiați. Cu toate acestea, instanțele au respins cererea sa și s-au bazat doar pe declarații date în faza de urmărire penală.

Or, neprezentarea în ședință de judecată XXXX și XXXX pentru ca inculpatul și avocatul acestuia să poată pune formal întrebări, nu au avut niciun motiv serios. Din contra, XXXX se afla în penitenciar și a depus o cerere că dorește

să fie audiat, însă instanțele de judecată, în cadrul procedurii anterioare au refuzat audierea acestuia, pe motive formale.

Prin urmare, XXXX este un martor cheie în acest proces, el fiind prezent la data și locul, când se presupunea că a avut loc fapta imputată lui Perjunca V., însă pe parcursul urmăririi penale, în instanța de fond, Curtea de Apel și în Curtea Supremă de Justiție, XXXX nu a fost audiat asupra circumstanțelor indicate în ordonanța de punerea sub învinuire, deși partea apărării a solicitat acest fapt.

Subsecvent, CtEDO, a constatat că Perjunca V. nu a beneficiat de un proces echitabil în măsura în care în cadrul procedurii anterioare instanțele de judecată, care au examinat cauza penală, au încălcat art. 6 § 1 și § 3 lit. d) din Convenție, care prevede următoarele: „§1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa [...] §3. Orice acuzat are, în special, dreptul: [...] d.) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării.”

Potrivit dispozițiilor art. 464¹ alin. (5) CPP, după sesizare, instanța poate dispune, din oficiu, la propunerea procurorului sau la cererea părții, suspendarea executării hotărârii atacate.

În prezent, Perjunca Valerii execută pedeapsa de 16 ani închisoare în Penitenciarul nr. 9 stabilită în baza sentinței, a hotărârilor instanței de apel, de recurs ordinar și recurs în anulare care sunt afectate de erori de drept în aspectul invocat supra.

13. Judecând cererea de revizuire în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul Penal, concluzionează că aceasta urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Potrivit art. 464¹ alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale omului pot fi supuse revizuirii dacă, cel puțin una dintre consecințele grave ale încălcării Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta, continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

În sensul vizat se atestă că, prin hotărârea din 06 septembrie 2022, CtEDO a statuat că reclamantul a fost învinuit și recunoscut vinovat pentru întreținerea relațiilor sexuale cu D.G., contra plată, în casa lui A.G., ultimul acționând ca intermediar între ei. În aceste circumstanțe, orice declarații care D.G. și A.G. le-ar fi dat, ar fi fost decisive la stabilirea faptelor și puteau avea impact asupra calificării juridice a cauzei. Prin urmare, cererea de audiere a acestor doi martori a fost suficient de motivată și relevantă pentru obiectul învinuirii (*a se vedea Murtazaliyeva, citată mai sus, §§ 160-61*).

Curtea a reținut în continuare că hotărârile instanțelor naționale nu conțin nicio analiză a relevanței eventualelor declarații ale lui D.G. și A.G. De altfel, după ce a examinat materialele prezentate de părți, Curtea nu a fost convinsă că se poate afirma că s-au depus toate eforturile rezonabile pentru a asigura prezența lui D.G. în cadrul procesului în privința reclamantului, fie și numai în fața Curții de Apel. În mod similar, explicația dată de instanțele naționale și de Guvern cu privire la refuzul de a-l audia pe A.G. nu este convingătoare, mai ales că cel din urmă și-a exprimat dorința de a fi audiat în cadrul procedurii. Astfel, Curtea a concluzionat că instanțele naționale nu au luat în considerare relevanța declarațiilor lui D.G. și A.G. și nu au motivat suficient hotărârile lor de a renunța la acestea în proces (*a se vedea Murtazaliyeva, citată mai sus, §§ 162-66*).

În cele din urmă, audierea celor doi martori în cadrul procedurii era esențială nu numai din cauza pertinentei și a caracterului decisiv al declarațiilor pe care le-ar fi putut da aceștia, ci și pentru că principala probă pe care instanțele s-au bazat pentru a-l recunoaște vinovat pe reclamant, adică declarațiile lui N.C., aveau un caracter inconsecvent. În special, dacă în septembrie 2011 acesta nu a menționat că a întreținut relații sexuale cu reclamantul, atunci două luni mai târziu a declarat contrariul și doi ani mai târziu părea să-și amintească lucruri pe care nu le știa în 2011. Prin urmare, Curtea a considerat că eșecul instanțelor naționale de a-i audia pe D.G. și A.G. a subminat echitatea generală a procedurilor (*a se vedea Murtazaliyeva, citată mai sus, §§ 167-68*).

Având în vedere cele enunțate supra, s-a constatat că prin refuzul de a-i audia pe D.G. și A.G. și prin admiterea tuturor argumentelor și probelor părții acuzării, instanțele au creat un avantaj inechitabil în favoarea părții acuzării și, în consecință, l-au lipsit pe reclamant de orice posibilitate practică de a contesta efectiv învinuirea înaintată în privința sa.

În consecință, a existat o încălcare a articolelor 6 § 1 și 6 § 3 (d) din Convenție, fiindu-i acordat reclamantului suma de 3000 euro cu titlu de prejudiciu moral și 900 euro - costuri și cheltuieli.

Astfel, prin hotărârea din 06 septembrie 2022, CtEDO a constatat în speță încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale lui Perjunca V., iar consecințele grave ale încălcării Convenției continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârilor pronunțate.

Conform art. 464¹ alin. (11) pct. 1), 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, dacă constată că cererea de revizuire este întemeiată, instanța desființează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Având în vedere că, condamnarea lui Perjunca V. în baza art. 42 alin. (2), 206 alin. (3) lit. b) Cod penal, a avut loc cu încălcarea art. 6 § 1 și 3 lit. d) din Convenție, iar consecințele încălcărilor nominalizate supra continuă să se producă, dat fiind că deciziile adoptate sunt afectate de erori de drept, care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii cererii de revizuire, desființării totale a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 iunie

2015, deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2015, deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 20 iunie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 05 iulie 2021, și dispunerii rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În același timp, solicitarea revizuenților privind *suspendarea executării hotărârilor atacate, cu eliberarea lui Perjunca V. de sub strajă* este neîntemeiată, deoarece condamnatul execută pedeapsa aplicată prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 22 decembrie 2014, care, în virtutea prevederilor art. 435 Cod de procedură penală nu este pasibilă casării sau modificării de către instanța de recurs (pct. 1. din decizie).

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să înlăture erorile de drept menționate, să țină cont de circumstanțele expuse, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

14. Conform art. art. 464¹ alin. (11) pct. 1), 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E:

Admite cererea de revizuire declarată de avocatul Ion Cernolev și condamnatul Perjunca Valerii XXXX, desființează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 iunie 2015, decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2015, decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 20 iunie 2016 și decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 05 iulie 2021, și dispune rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

A respinge solicitarea privind suspendarea executării pedepsei aplicate condamnatului Perjunca V. prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 22 decembrie 2014 și eliberarea lui din detenție, ca fiind neîntemeiată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 11 noiembrie 2022.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun

Ghenadie Plămădeală

Victor Boico